

N:o 199.

Af Herr Åke Andersson: Om skyldighet för tjenstehjon att i sparbank eller lifränteanstalt insätta en del af sin lön.

Då jag nu går att återupptaga en motion, som vid sistlidne riksdag väcktes inom denna Kammare, rörande tjenares skyldighet att insätta viss del af sin lön i sparbank, så får jag på förhand för Kammaren tillkännagifva, att den icke tillkommit af egen inbillning, utan på uppmaning af mina kommittenter genom till mig ankomna 13 särskilda skrivelser med tillsammans 436 underskrifter. Jag har således icke kunnat underlåta att gå deras önskingar till mötes, så mycket mindre som syftmålet härmed öfverensstämmer med mina egna åsigtter. Ett exemplar af de mig sålunda tillställda skrivelserna anhåller jag få åtfölja motionen till det Utskottet för Kammaren behagar remittera den, på det Utskottet må taga kännedom om de tankar som ortens befolkning härutinnan hyser, ehuru jag hufvudsakligen upptager den såsom motiv för denna min vördsamma

Motion.

Allmänt är känt och erkänt, hurusom fattigvårdstungan under de sednaste årtiondena ökats och huru den alltmer framträder i en gestalt som blifver hotande för de skattdragandes ekonomiska bestånd och derföre väcker allmänt bekymmer och farhåga för framtiden.

En ibland hufvudorsakerna till den öfverhandtagande fattigdomen bland arbetsbefolkningen och deraf följande fattigvårdstunga är otvifvelaktigt den lättsinnighet och obetänksamhet med afseende på framtiden, som blifvit så allmän ibland tjenareklassen. Det är och synes alltmer blifva ett undantagsförhållande, att tjenstehjon inbespara något af sin lön, tvärtom inträffar icke sällan under tjenstetiden en börjad skuldsättning och således redan från ungdomen drages vaxel på fattigvården. Den betraktas icke mera såsom en barmhertighets- och nödhjelpsinnrättning för gamla, sjuka och orkeslösa personer utan såsom en inrättning, hvilken är lika skyldig att stå personer, äfven i sina fulla arbetskrafter, till tjenst när de genom lättsinne och oordentlighet kommit på obestånd. Att ett sådant betraktelsesätt gjort sig gällande det visar nogsamtfarenheten. Derom vittnar det ibland den arbetande befolkningen så gånge talet: "När vi ej kunna mer försörja oss, så skall socknen utan vidare föda oss". Derom vittna de många lättsinniga och obetänksamma hjonelag som byggas af personer, hvilka lika litet genom föregående sparsamhet, flit och omtanka

beredt sig utvägar till sjelfförsörjning. Det är också lätt att inse, huru under sådana förhållanden fattigvårdstungan måste blifva tryckande och slutligen outhärdlig, om ej något medel tillgripes som nödgar tjenareklassen till besparing.

Ett sådant medel vore, att tjenstehjonen förbundos till att låta husbonden insätta i sparbankerna någon viss del af sin lön. För hvarje oväldig är ej svårt att finna, huru ett sådant stadgande skulle vara icke blott i den besutna befolkningens, utan i tjenare- och arbetsklassernas välförstådda och sanna intresse, och en kort tid tillämpad skall densamme icke mer af dem det rör betraktas som ett tvång, utan när man först lärt sig att inse de goda frukterna deraf, så skall allt mera håg för frivillig besparing derigenom väckas.

Ett sådant stadgande kan väl anses såsom ett tvång och ingrepp i den frie medborgarens rätt, men då man kan finna någon utsigt på ett godt mål, må vägen dit komma att heta hvad den heta vill; öfvertygad som jag är att mången tjenare som en gång kommit in på denna väg skall i fortsättningen på densamma sjelf inse fördelarne deraf.

För att icke, med anledning häraf, gå friheten för nära, vill jag blott vördsamt föreslå, det Riksdagen för sin del täcktes besluta:

att i de kommuner, som medelst lagligen utlyst kommunalstämma sådant besluta, skola tjearne vara förbundne att, såvida deras lön uppgår i kontant till 30 R:dr eller derutöfver utom kostpenningar der sådana ifrågakomma, låta husbonden, hvilken ock skall vara skyldig att i sparbank eller lifräntestalt, under årets lopp, eller om kortare tid är betingad, innan den tilländagått, insätta minst 10 procent af den sålunda betingade lönen, mot högsta möjliga ränta hvaröfver tjearnen sjelf under tjenstetiden eller vid dess slut erhåller sin bok, efter hvilken han icke får uppbära medlen innan han uppnår 35 à 40 års ålder, såvida icke tvingande omständigheter sådant fordra, då kommunalstyrelsens utlåtande i den kommun han då tillhör deröfver erfordras.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles vördsamt.

Stockholm den 27 Januari 1869.

Åke Andersson.